

[Arbejdsministeren.]

hånd fastlåser sig i positionerne så stærkt, som jeg synes hr. Erling Dinesen gør.

Det er rigtigt, som det er sagt flere gange, at de grønlandske organisationer og myndighederne i Grønland har taget den stilling, at fabrikinspektøren burde have bopæl i Godthåb. Men det er lige så rigtigt, at Grønlandsrådet, som dog også tæller personer, der har kendskab til grønlandske forhold, så sent som i december måned og efter drøftelse med repræsentanter for Grønlands landsråd er kommet til det resultat, at man ikke har kunnet give en klar indstilling om dette spørgsmål. Det afspejler naturligvis den tvivl, der kan være om det, og den synes jeg man skal drøfte på saglig vis i udvalget fremfor at binde sig til et standpunkt på forhånd.

(Kort bemærkning).

Erling Dinesen: Det kan vel altid diskuteres, hvilken rolle Grønlandsrådet skal spille i en sag af denne karakter. Det, der for mig er afgørende, er, at de mennesker, der har kendskab til tingene, og de mennesker, der har undersøgt forholdene, kommer med denne indstilling. Det synes jeg man i højere grad burde lægge til grund for lovforslaget, end arbejdsministeren har gjort.

Knud Hertling: Når arbejdsministeren nævner Grønlandsrådet som forsvar for den afgørelse, regeringen har truffet med hensyn til placering af tilsynet, tror jeg nok, det er vigtigt at oplyse, at forelæggelsen for Grønlandsrådet var en orienteringssag. Vi har ikke diskuteret sagen ud fra realiteterne; vi har fået den til orientering, og vi har skullet vente med at tage stilling til spørgsmålet, til forslaget blev forelagt her i folketinget.

Arbejdsministeren (Lauge Dahlggaard): Jeg synes, dette sidste er et godt standpunkt, som også de, der skal deltage i udvalgsarbejdet, skulle have indtaget her ved første behandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Hanne Budtz): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om arbejderbeskyttelse. (Køre- og hviletid i international vejtransport, ansvar, sikkerhedsrepræsentanter m. v., dampkedler, det kommunale maskintilsyn).

(Lovforslaget (nr. 105) findes i tillæg A. sp. 2149, fremsættelsen i tidenden sp. 2181).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Erling Dinesen: Må jeg først sige om dette lovforslag, at jeg synes nok, det må beklages, at vi endnu ikke er nået frem til en almindelig revision af arbejderbeskyttelseslovgivningens struktur og indhold. Jeg forstår, at arbejdsrådet har nedsat et særligt lovudvalg, og jeg håber så, at det ikke varer alt for længe, før vi ser et resultat af det arbejde, man er i gang med.

Selve det foreliggende lovforslag, som vi nu skal behandle, sætter ind på ret begrænsede, men til gengæld på vigtige områder, synes jeg. Det gælder først og fremmest spørgsmålet om international vejtransport, hvor ændringer i loven skal gennemføres, for at vi kan ratificere den europæiske overenskomst herom af 1962. Denne overenskomst er ikke trådt i kraft endnu, men er i mellemtiden blevet revideret, og det kræver nye lovændringer. Forholdet er det, at nu skal reglerne om hviletid og kontrolbøger gælde for alle besætningsmedlemmer på køretøjet, uanset om de pågældende er beskæftiget i en arbejdsgivers tjeneste eller ej.

Det var den ene side af sagen. Et andet vigtigt spørgsmål i lovforslaget er udbygningen af sikkerhedstjenesten. Det betyder bl. a., at arbejdslederne i virksomhederne nu bliver mere direkte inddraget i sikkerhedsarbejdet og med et større ansvar, end der har været tale om tidligere. Jeg vil gerne føje til, at jeg håber, at forslaget også vil

[Erling Dinesen.]

betyde et bedre forebyggende samarbejde om sikkerhedsproblemerne på den enkelte virksomhed og forhåbentlig derigennem medføre, at der bliver tale om færre ulykker på arbejdspladserne.

Herudover er der foreslået ændringer, der betyder, at regler om pasning af dampkedler vil kunne fastsættes administrativt.

Endelig er der forslag om ophævelse af det kommunale maskintilsyn, idet opgaverne henlægges til det almindelige arbejdstilsyn. Umiddelbart vil jeg nok tro, det er en hensigtsmæssig foranstaltning, selv om jeg vil sætte et spørgsmålstegn ved, om de tyve inspektører og syv kontordamer, man vil ansætte, kan klare opgaven på tilstrækkelig effektiv vis. Det drejer sig trods alt om 168.000 virksomheder ud over landet. Må jeg stille det spørgsmål, hvad der sker med de 1.500 kommunale maskinsynsmænd, som hidtil har klarer opgaven. Mit spørgsmål skal forstås på den måde: har man særlige forpligtelser over for dem, og hvordan vil man i bekræftende fald få afviklet disse forpligtelser?

Jeg skal ikke sige mere om forslaget; vi er helt parat til et positivt udvalgsarbejde om det.

Simonsen: Dette lovforslag er som allerede anført af hr. Erling Dinesen et meget teknisk betonet forslag, og der kan ikke være grund til på dette tidspunkt at gå i detaljer. Det egner sig så udpræget til en nærmere diskussion i et udvalg.

Vi finder det rimeligt, at hviletidsbestemmelserne bliver udvidet til at omfatte samtlige besætningsmedlemmer på køretøjer.

Lad mig dernæst sige om en anden af lovændringerne, nemlig spørgsmålet om tydeliggørelse af ansvarsbestemmelserne for sikkerhedsrepræsentanterne, at det måske nok er noget af det væsentligste ved det lovforslag, der her er til behandling. Vi må nok indrømme, at på mange virksomheder hersker der endnu en del uklarhed om, hvem der egentlig har ansvaret. Dels er det derfor vigtigt at få fastslået dette ansvar, dels er det vigtigt, at man herigennem får mulighed for i højere grad at drage forskellige medarbejdere med ind i det forebyggende arbejde.

Denne lovgivnings afgørende funktion er jo netop at hindre ulykker og mindre episo-

der på virksomhederne, som kan medføre sygdom, tab af arbejdsdage og dermed økonomiske tab for såvel virksomhederne som medarbejderne. Derfor tror jeg, der er noget vældig godt i det nye forslag om dels at fastlæse ansvaret, dels at drage sikkerhedsrepræsentanterne med ind i billedet. Vi finder det fornuftigt, at der som anført i bemærkningerne bevilges 250.000 kr. i de næste to år til uddannelse og oplysning på dette område, således at man kan få det gjort helt klart for disse mennesker, hvordan tingene skal fungere. Jeg tror også, det er et spørgsmål, der ikke mindst fra arbejdsledernes side er et stærkt behov for at få klaret op, fordi de i en række tilfælde har været i tvivl.

Om spørgsmålet om ophævelse af maskintilsynet skal jeg kun sige, at jeg synes, det virker vældig fornuftigt, at arbejdsministeren nu tager dette skridt. Alene dette, at den eksisterende regel ifølge bemærkningerne stammer fra 1886, viser måske, at der kan være behov for at tage denne sag op til revision. Det har ministeren altså gjort, det hilser vi med glæde, og vi hilser også med glæde, at det betyder nedsatte omkostninger i administrationen af denne lovgivning.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til et sagligt og grundigt udvalgsarbejde.

Johan Philipsen: Må jeg på venstres vegne knytte nogle bemærkninger til de to væsentlige nye ting i dette forslag.

Det første er; at vi nu får lovgivning om sikkerhedsudvalg eller sikkerhedsgrupper på alle virksomheder med 10 arbejdere og derover. Denne ændrings succes eller ikke succes vil være helt afhængig af, hvor meget man gør ud af denne nyskabelse, for hvis vi kan få sikkerhedsarbejdet ind i virksomhederne som en del af disses daglige liv, er det meget væsentligt og meget værdifuldt.

Må jeg i fortsættelse af den tankegang føje til, at det er jo således, at mange af os, og jeg kan godt tage mig selv med, er delvis allergiske over for de mange bestemmelser og forordninger, som vort eget samfund og vi selv belemrer os selv med. Jeg ved af årelang erfaring fra en stor virksomhed, hvilken kolossal forskel der er på, om et skilt er underskrevet af sikkerhedsudvalget eller af fabrikinspektøren. Fabrikinspektørens skilt går man forbi og siger: nå ja, vi skal jo leve

[Johan Philipsen.]

med de mange bestemmelser. Men i det omfang man kan få virksomhedernes egne folk til at gøre et stykke virkelig intenst arbejde med mindst kvartårslige møder for at bringe ulykkesantallet ned, er det efter min opfattelse meget mere værdifuldt end nok så megen kontrol og bestemmelser, som man tit har syntes holdt sig til petitesseer om antal centimeter under loftet osv. uden nogen som helst praktisk betydning i retning af at undgå ulykker.

Må jeg så sige nogle ord om det andet område. Vi får en klarere ansvarsfordeling og kommer bort fra den hidtidige kedelige tilstand, hvor det, når der sker ulykker, er chefen, der bliver dømt for forhold, som han overhovedet ikke har haft noget kendskab til, hvis eksistens han ikke har haft mulighed for at kende i forvejen. Nu bliver også arbejdslederen, som får løn for netop dette arbejde, inddraget under ansvaret. Hvis det stod til mig, ville jeg nok gå et stykke videre, end § 3, stk. 4, og § 4 a foreskriver, ud fra den opfattelse at man skal lægge ansvaret hos den person i virksomheden, der har mulighed for at påvirke udviklingens forløb. Denne ændring i ansvarsfordelingen går igen med hensyn til handels- og kontorfaciliterne.

Jeg har for så vidt ingen bemærkninger til ændringerne for transportområdet. Det, der er væsentligt, er, at vi får nogle bestemmelser, der er lig med bestemmelserne i de lande, vi skal konkurrere med.

I indledningen til ministerens fremsættelse og i bemærkningerne står der, som hr. Erling Dinesen har berørt, at vi burde have haft en revision, der sammenarbejdede alle tre love i én. Hertil vil jeg sige, at for mig er det vældig væsentligt, at vi, inden vi skal til det stykke arbejde, får de nyskabelser, som dette lovforslag indeholder, helt ind i virksomhedernes daglige liv ud fra det synspunkt, jeg har nævnt, at når det er éns egne, der står for det, får man meget bedre resultater end ved kontrol.

Jeg har ingen kommentarer til bestemmelserne om dampkedler. De har jo været forældede de sidste 10 år og vel mere til.

Til dette, at de kommunale maskintilsynsmænd nu falder bort, vil jeg føje følgende betragtninger: udviklingen med hensyn til traktorulykker har tydeligt vist, at det, det drejer sig om, er at få maskinerne

konstrueret således, at de frembyder mindst mulig risiko. Alle vil have læst, at efter at vi fik bøjler over traktorerne, er antallet af dødsulykker gået voldsomt ned. Altså er det konstruktionen af maskinerne, der er afgørende, og ikke kontrollen med dem. Når jeg læser, at der er 168.000 virksomheder under den lokale kontrol, trækker jeg først derfra alle de håndværk, der for længst er ophørt med at være egentlige håndværk, og dernæst de mange virksomheder inden for landbruget, der heller ikke mere eksisterer som egentlige landbrug. Men så er det altså, jeg er meget skeptisk og tvivlende over for, hvorvidt det er nødvendigt at ansætte tyve nye inspektører plus syv kontordamer for at klare et område, der i realiteten, hvis vi får det undersøgt, vil vise sig at være meget beskedent af omfang — hvortil altså kommer mit grundsynspunkt om, at det er konstruktionen af maskinerne og ikke kontrollen, der betyder noget.

Jeg skal ikke ved denne lejlighed sige et ondt ord om de lokale maskinsynsmænd. De har gjort arbejdet efter de muligheder, der forelå for dem, og efter de retningslinjer må de bedømmes. Men jeg beder om tilladelse til i udvalget at komme med en anmodning til ministeren om at få foretaget en analyse af de 168.000 virksomheder, så man kan se, hvilke der stadig er virksomheder, og hvilke der er private hjem.

Til sidst skal jeg sige, at venstre er parat til at deltage i udvalgsarbejdet.

Valbak: I foråret 1968 gennemførte folketinget den almindelige og meget omfattende revision af det store arbejderbeskyttelseslovkompleks. Dengang gjorde vi under udvalgsbehandlingen det, at vi drøftede adskillige andre principielle og konkrete problemer, end lovforslagene dengang tilsagde. Vi henstillede til ministeren, at han nærmere overvejede det principielle spørgsmål om dette meget omfattende detaljerede lovgivningsområdes opbygning og struktur på længere sigt. Vi spurgte os selv: er de hastige tekniske forandringer og de deraf afledte behovsændringer på området forenelige med, at selve loven skal indeholde de mange detaljer omtrent ud i yderste led, når man tager i betragtning, at repræsentanter for dem, det angår, i forvejen deltager i beslutningerne om regeldannelsen?

[Valbak.]

Jeg vil gerne ved denne lejlighed sige tak til ministeren for de oplysninger; han har givet i sin skriftlige fremsættelsestale om de overvejelser, som faktisk pågår i øjeblikket i den dengang givne anledning. Jeg vil også sige tak for oplysningerne, som viser, at der er skred i overvejelserne på konkrete områder, som vi dengang pegede på. Personlig vil jeg være særlig spændt på resultatet af de overvejelser om dagslysspørgsmålet, som er refereret af ministeren, et spørgsmål, der både i økonomisk og anden henseende har ganske overordentlig stor rækkevidde. En del af de forslag til ændringer, vi behandler i dag, er også et resultat af drøftelserne dengang.

Jeg har gerne villet benytte lejligheden til at trække dette frem som eksempel på et frugtbart samvirke mellem ministeren og hans administration på den ene side og det samlede folketing på den anden side, og jeg vil gerne udtrykke min anerkendelse til ministeren for hans andel i det.

Det konkrete indhold af det lovforslag, vi skal behandle i dag, har været omtalt af tidligere talere, så det skal jeg ikke gå ind på. Vi kommer ligesom sidst til at drøfte disse ting i et udvalg. Jeg kan på forhånd tilsige mit partis meget velvillige holdning i denne sag til en hurtig gennemførelse af lovforslaget.

Villy Christensen: Jeg kan forstå, at disse ændringer i arbejderbeskyttelsesloven er en foreløbig ajourføring, som arbejdsministeren ønsker fremmet forud for den almindelige revision af arbejderbeskyttelsesloven, og det kan jeg fuldt ud tilslutte mig. Men jeg har en hel del bemærkninger til flere af de forskellige paragraffer i lovforslaget, som det vel er mest formålstjenligt at drøfte i et udvalg.

Jeg vil dog sige, at den strukturelle ændring, der sker ved forslaget, ser jeg som noget positivt, men vil bemærke, at det ikke er nok med ændringer af teksten, hvis det ikke bliver mere effektivt. Jeg ved, at der fra arbejdspladserne lyder stor kritik, fordi der er for få inspektioner på arbejdspladserne. Vi hører hver gang fra fabrikinspektørens side, at det skyldes, at der ikke er økonomisk baggrund for at ansætte flere folk. Dertil vil jeg sige, at vi ikke har råd til at

lade være med at ansætte flere folk, for der er et behov, et stort behov endda, og det er betydelig billigere at forebygge end at helbrede.

Men spørgsmålet er, om vi ikke skal til at rette blikket noget mere mod arbejderne selv. Hvorfor ikke bruge arbejderne i større udstrækning end hidtil? Er det ikke muligt, at fabrikinspektøren kunne ansætte dygtige og ansvarsbevidste arbejdere, der har kendskab til arbejdspladsen og dens problemer? Det er vel ikke sådan, at man i dag i visse tilfælde bruger overkvalificeret og for dyr arbejdskraft?

Kunne det ikke også lade sig gøre at pålægge virksomhederne at drage omsorg for, at de af arbejderne valgte sikkerhedsrepræsentanter deltager i kurser angående sikkerhed på arbejdspladserne, afholde de lønmæssige udgifter herved og beskæftige disse folk på en sådan måde, at de kan varetage de beføjelser, de er blevet valgt til? Jeg kan oplyse, at vi i Ålborg inden for byggesektoren bruger at lade flere afdelingsformænd i sluttet trop tage ud på forskellige byggepladser sammen med en pressefotograf, der tager billeder af de mest grelle tilfælde af sløseri på sikkerhedsområdet. Det sker flere gange i løbet af året, og det har en meget positiv virkning, ikke blot over for arbejdsgiverne, men også over for arbejderne.

Det er tilfredsstillende for mig, at reglerne om og kontrol med personer, der kører i international langturstrafik, bliver skærpet, så de ikke blot omhandler chaufførerne, men også medhjælperne. Men vi har længe undret os over, at folk, der normalt arbejder mindst 8 timer i industrien, kan udføre hrevognskørsel om aftenen og i nattetimerne. Det er klart i strid med lovens bestemmelser om 11 timers hvile. Jeg ved godt, at denne 11 timers bestemmelse er til beskyttelse af arbejderne, men hvad med passagererne i dette tilfælde? Har de ikke krav på, at en hrevognsskaffør er udhvilet og dermed bedre kvalificeret?

Der er en anden paragraf, jeg godt vil knytte en bemærkning til af hensyn til det ønskelige i, at arbejderbeskyttelsesloven får virkning for alle inden for industri og håndværk. Det er § 7, stk. 1, som siger, at i virksomheder, der beskæftiger 10 arbejdere eller derover, skal arbejderne vælge en sikkerhedsrepræsentant. Det vil jeg gerne have

[Villy Christensen.]

ændret til „5 arbejdere eller derover“. Det vil medføre, at de omtalte ordninger med sikkerhedsgrupper m.v. også får virkning på mindre arbejdspladser inden for jernindustrien, autoværksteder, mindre maskin- og smedeværksteder og deslige.

Ligeledes vil jeg til § 7, stk. 3, der siger, at i virksomheder med mere end én sikkerhedsgruppe skal sikkerhedsudvalget have 5 medlemmer, foreslå, at der indføres en passus, der siger, at lokale ordninger vedrørende sikkerhedsudvalgets sammensætning og medlemstal, der er godkendt af begge parter, ikke må forringes ved denne lovs bestemmelse.

Med disse bemærkninger vil jeg på mit partis vegne indstille lovforslaget til en velvillig behandling.

Kjær Rasmussen: Det kan jo ikke just påstås, at arbejdsministerens forslag til ændring af arbejderbeskyttelsesloven er omvæltende.

Forslaget om ændring af reglerne for international vejtransport rammer efter vores opfattelse noget ved siden af. Vi har forstået det på den måde, at man nu vil have indført det, man i Tyskland kalder for „løgnebøger“. Men disse er overhovedet ikke noget værd mod grov udnyttelse af chaufførerne, idet de stort set kun interesserer sig for den tid, chaufførerne sidder ved rattet, men ikke den tid, de bruger til læsning af biler, speditionsarbejde osv., inden de kører.

I Sverige er man virkelig begyndt at interessere sig for spørgsmålet, idet en undersøgelse dér viser, at en langturslastvogn er indblandet i hver femte alvorlige ulykke, og dette til trods for at lastbilparken kun udgør 7-8 pct. af den samlede bilpark. I Sverige har man gennem flere år haft de såkaldte sladreure påbudt i langtursvogne, og de giver nok et sandere billede end kontrolbøgerne, men alligevel køres der også derovre dag og nat. Derfor er de svenske myndigheder nu begyndt at kigge på de lønsystemer, som anvendes inden for området.

For Danmarks vedkommende er forholdet det, at danske eksportchauffører kører på såkaldte produktivitetsfremmende lønsystemer, hvilket vil sige, at de bliver betalt efter kilometer, og naturligvis vil en sådan aflønningsform betyde, at der foregår et race uden lige på de europæiske landeveje.

De regler, som lovforslaget her indeholder, vil næppe betyde stort mere, end at man nu kan bodfælde chaufføren, hvis ulykken indtræffer. Vognmanden vil naturligvis altid kunne dække sig ind under, at han ikke har bedt chaufføren køre længere, end han må.

Vi må altså konstatere, at grunden til, at der køres så hårdt, er den aflønningsform, man anvender. Dette synspunkt kommer man ikke uden om at inddrage i debatten omkring de her stillede forslag. Når man kan sætte en lokomotivfører fra København og til Struer på månedsløn, så må det samme naturligvis kunne gælde for en lastbilchauffør. Det er ikke VS' opfattelse, at chaufførerne så skal til at nøjes med f. eks. 500 kr. i ugeløn; de skal naturligvis tjene det samme som nu, men under mindre stressede og mindre livsfarlige forhold. I 1970 f. eks. mistede 16 erhvervschauffører livet.

I øvrigt forekommer det egentlig ganske fantastisk, at der overhovedet kan indgås overenskomster, som indeholder aftaler om akkordkørsel på landevej, men her ser vi igen i et glimt, at hensynet til arbejdsgivernes profit sættes over den menneskelige sikkerhed og trivsel.

Ud over de problemer, som her er nævnt, et par bemærkninger om sikkerhedsrepræsentanterne. Denne gruppe har hidtil været meget udsat i virksomhederne. Ofte har de ikke klaget, fordi deres kolleger ikke ønskede det af dem. Man ønsker ikke sin erhvervs sygdom anmeldt, måske fordi det kunne gå ud over ansættelsen, og derudover er der jo også grænser for, hvor meget sikkerhedsrepræsentanten kan anmelde. For hvem sikrer egentlig sikkerhedsrepræsentanten? Jeg kunne godt tænke mig at spørge arbejdsministeren, om han har spekuleret

[Kjær Rasmussen.]

over det problem. Vi har dog en form for tilidsmandsbeskyttelse her til lands. I dag kan virksomhedsledelsen blot fyre ham som repræsentant, så vidt jeg er orienteret, hvis han skulle vise sig at være for emsig i tjenesten. Man må altså have opmærksomheden henvendt på, at der indføres sikkerhed for sikkerhedsrepræsentanterne.

Der er mange, mange andre problemer med hensyn til arbejderbeskyttelse, som forslaget overhovedet ikke berører. Det er en kendsgerning, at der i dag udføres mere og mere arbejde, som må karakteriseres som sundhedsfarligt. Ja vel, vil man så sige, men vi har da bedriftslægerne eller fabrikslægerne til at kontrollere disse tilfælde. Her skal man imidlertid bare gøre sig klart, at bedriftslægen er ansat af virksomhedsledelsen, og som sådan kan han naturligvis ikke være uvildig. Det er almindelig kendt fra arbejdspladserne, at tilkaldes bedriftslægen, ja, så går han først op på ledelsens kontor. Arbejderne ser han ret sjældent dér, hvor de går, altså på arbejdsgulvet, f. eks. i en ulidelig stank af giftige stoffer.

Men så er der selvfølgelig arbejdslægerne, som er ansat af direktoratet for arbejdstilsynet. Så vidt jeg er orienteret, findes der 16 af slagsen, hvoraf flertallet befinder sig i hovedstaden, nogle af dem arbejder vist endda på deltid. Dette beskedne antal må naturligvis bevirke, at virksomhederne sjældent får besøg af arbejdslægen. Han kommer nærmest til at fungere som virksomhedens eller rettets som statens sovepille, der udadtil skal give offentligheden det indtryk, at de sundhedsmæssige forhold på arbejdspladserne skam er i orden. Under et senere punkt på dagsordenen vil vi få lejlighed til at drøfte det, der er realiteten i alt dette her, nemlig at alt er i skønneste orden, fordi arbejderbeskyttelsesloven i alt for høj grad tilgodeser arbejdsgivernes interesser.

Vi mener godt, man kunne undvære bedriftslægen og i stedet for nøjes med egen læge. Vi mener, at arbejderne må have deres eget beslutningsdygtige sikkerhedsudvalg med ret til at undersøge, hvad det ønsker at undersøge på fabrikken. Og som følge heraf mener vi endelig, at arbejdstilsynet som et af den kapitalistiske stats forvaltningsapparater udmærket kunne frigøres fra det offentlige. Disse krav gennemførelse medfø-

rer ikke revolution, lad mig berolige med det, men på baggrund af den stærke integration mellem stat og kapital må de så afgjort anses for at være til arbejderpartens fordel.

Hanne Reintoft: Det turde være aldeles rimeligt og nødvendigt at tage arbejderbeskyttelsesloven op til en meget grundig revision, og den bør ikke lade vente længe på sig. Vi har et meget højt antal af arbejdsulykker her i landet, og dette forbundet med vores ringe udviklede bedriftslægesystem og vores mangelfulde erstatning ved sygdom og ulykke gør problemet meget presserende.

Der anmeldes hvert år her i landet knap 60.000 tilskadekomster under arbejdet med over 3 dages fravær. De direkte udgifter f. eks. til dagpenge og invaliditetserstatning beløber sig til ca. 50 mill. kr. årligt, men, hvis vi medtager de indirekte udgifter, produktionstab, hospitalsbehandling, revålivering osv., så kommer vi op på et tal omkring de 600 mill. kr. Vi har 200 tilskadekomster pr. arbejdsdag, 25 pr. arbejdstime, og det koster os 2 mill. kr. om dagen at reparere på arbejdsulykkerne.

At loven ikke er tilstrækkelig god, at sikkerhedstjenesten ikke er udbygget tilfredsstillende, og at arbejdstilsynet ikke fungerer effektivt nok, ligger klart. Blandt alle disse tal skal selvfølgelig ikke glemmes den menneskelige ulykke og den smerte og de familiemæssige problemer, det medfører.

Det må være et rimeligt krav at få antallet af ingeniører under fabriktilsynet udvidet, så der kan være inspektion betydelig hyppigere og ikke mindst betydelig grundigere. Samtidig må vi også fra lovgivningsmagtens side rette blikket anderledes grundigt mod sikkerhedstjenesten. Inden for mange brancher fungerer den ikke tilstrækkelig godt. Vi har f. eks. haft en lang række eksempler på, at sikkerheden inden for byggeriet lader meget tilbage at ønske. Vi havde for ganske nylig et meget tragisk eksempel.

Man skulle måske i den forbindelse også fremhæve, at kompetence og ansvarsfordeling mellem arbejdstilsyn og arbejdsvalgte sikkerhedsrepræsentanter bør fastlægges grundigere. Ministeren vil måske overveje dette, eventuelt i cirkulæreform; der verserer jo lige for øjeblikket en lille sag ude fra filtergrunden, hvor arbejdstilsynet prøver at

[Hanne Reintoft.]

skyde ansvaret over på byggefagenes sikkerhedspatrolje. Det er under ingen omstændigheder hensigtsmæssigt for sikkerheden, at der foregår den kompetencestrid.

Som sagt mener jeg, der må en anderledes udbygning af hele institutionen omkring sikkerhedsrepræsentanterne til, og vi er ved at udarbejde en række ændringsforslag, som vi vil fremsætte ved anden behandling af dette lovforslag.

For øjeblikket er de valgte sikkerhedsrepræsentanter i en vanskelig situation. De fleste af dem mister arbejdsfortjeneste, og inden for f. eks. byggeriet var det rimeligt at sikre betaling for tabt arbejdsfortjeneste gennem en pulje af byggesummen, medens det inden for andre brancher må løses på analog vis.

Sikkerhedsrepræsentanten er bestemt heller ikke tilstrækkelig garanteret mod opsigelse, og da lovgivningen indeholder bestemmelse om, at han skal vælges, må den også på den ene eller den anden måde sikre ham beskyttelse. Tillidsmandsbeskyttelsen er et overenskomstspørgsmål, og vi må se at finde frem til en måde at beskytte sikkerhedsrepræsentanten på over loven.

Samarbejdet mellem parterne i sikkerhedstjenesten må forbedres betydeligt, og jeg mener, at den protokol, der føres over sikkerhedsarbejdet, jævnligt må sendes ikke alene til arbejdstilsynet, men også til arbejdernes faglige organisation. Dette må der gives regler for, således at det passer til de forskellige organisationer; inden for byggefagene vil Byggefagenes Samvirke være det naturlige og meget praktiske, og sådan skulle det kunne ordnes inden for de forskellige fag.

Et andet særdeles væsentligt punkt er uddannelsen af sikkerhedsrepræsentanterne. Den pågældende virksomhed må sørge for en helt anderledes effektiv uddannelse af dem. Jeg tror, vi må have fastsat, at den første uddannelse skal finde sted senest et halvt år efter valget, og så må der være adgang til videreuddannelseskurser f. eks. hvert tredje år for sikkerhedsrepræsentanter, der genvælges; så de har mulighed for at følge med i udviklingen, der går meget hurtigt.

Udgifterne til uddannelsen må afholdes af

arbejdsgiveren, der jo ifølge loven har ansvaret for sikkerheden på arbejdspladsen. Samtidig mener vi, det må pålægges virksomhederne at afsætte et beløb afpasset efter omstændighederne — for byggeriet kunne man f. eks. tage det i forhold til tilbudssummen — der skal anvendes til sikkerheds- og velfærdsforanstaltninger.

Herudover bliver det nok også et problem at arbejde for i højere grad at få sikkerhedstjenesten respekteret som et nødvendigt led i det daglige arbejde. Mange arbejdsgivere har desværre den holdning, at arbejderbeskyttelsen er et nødvendigt onde, der er påtvunget dem ved lov, og hvis hele virke skal begrænses mest muligt, fordi det er udgiftsbefordrende og sjældent produktivitetsfremmende. Når sikkerhedsrepræsentanterne gør vrøvl og påpeger faremomenter, der må rettes, betragter arbejdsgiveren det derfor tit som noget besværligt, og det kan gøre repræsentanternes ansættelsessituation vanskelig, som jeg var inde på før, eller rettere sagt: det har det gjort i adskillige tilfælde.

Med de lønsystemer, der bliver mere og mere almindelige, hvor akkordjageriet for at indtjene en acceptabel ugeløn efterhånden er taget til i uhyggelig omfang, kan det desværre også smitte af på arbejderne, fordi forsinkelser i alt for stort omfang går ud over den fortjeneste, de simpelt hen er nødt til at skaffe sig for at klare sig.

Jeg skal ikke underkende, at der fra arbejdstilsynets side gøres en hel del for at propagandere for sikkerhedshensynene, men jeg tror, der må en større og mere effektiv indsats til for virkelig at få interesse for beskyttelsesforanstaltningerne og få dem overholdt. Det bliver nok nødvendigt også ud over de forbedringer, der er her i lovforslaget, at fastholde ansvaret for overtrædelse endnu mere præcist og at behæfte eventuel overtrædelse med yderligere sanktioner.

Lad mig her tilføje, at jeg er meget betænkelig ved, at man fortsat holder arbejde ved lastning og losning uden for de almindelige bestemmelser om sikkerhedstjeneste. Arbejdsministeren ved sikkert, at havnearbejderne ligger i top med hensyn til arbejdsulykker; det er dem, der sammen med byggearbejderne har de fleste arbejdsulykker, og jeg mener, det er nødvendigt, at vi er

[Hanne Reintoft.]

meget omsorgsfulde og omhyggelige for at få dette ændret.

Selv om revisionen af loven er udskudt, havde jeg meget gerne set, at der allerede i det foreliggende lovforslag var blevet gjort en indsats for at få 11 timers reglen overholdt. Som den fungerer i dag, omfatter den paradoksalt nok udelukkende de arbejdere, der ikke har behov for den, fordi det ikke er aktuelt inden for deres arbejdsområde, medens vi kan se, at i de fag og de brancher, hvor den er nødvendig som en naturlig beskyttelse, fordi der er skæve arbejdstider og meget overarbejde, er der så mange dispensationer, at den simpelt hen ikke fungerer. Den eneste måde, man skulle kunne tilsidesætte 11 timers reglen på, må være ved indgåelse af overenskomst mellem parterne.

Som jeg nævnte i min indledning, har vi et alt for stort antal arbejdsulykker, og vi har en forsikringslovgivning i ulykkesforsikringsloven, der ikke i rimelig grad afhjælper de sociale og menneskelige vanskeligheder, som de mange ulykkesramte kommer ud i. Dagpengene er for lave, og der må også her rejses krav om en 100 pct.s dækning; invaliditetserstatningen er alt for ringe, og ikke mindst er sagsbehandlingen ganske utroligt langsommelig. Jeg tror, man hos rørlæggerne har en mand, der går på syvende år og venter på at få sin invaliditetsgrad fastsat.

Lægger man til alle disse ulemper det psykiske pres, som akkordjageriet medfører, og den meget hurtige nedslidning, som danske arbejdere i dag er udsat for, så står vi over for meget påtrængende problemer med at sikre sikkerhed og sundhed på vore arbejdspladser. Jeg skal henstille, at den næste revision ikke alene kommer meget snart, men også bliver meget dybtgående, og at man tager vidtrækkende hensyn til den række meget anvendelige forskningsresultater, der foreligger på området, ligesom man må være opmærksom på, at fagbevægelsen selv arbejder meget energisk med alle problemerne omkring sikkerhedstjenesten og meget gerne medvirker til en fornuftig løsning.

Arbejdsministeren (Lauge Dahlgaard): Jeg skal takke for modtagelsen af lovforslaget. Der er nævnt en lang række vigtige

enkeltheder, som egner sig til behandling i udvalget, og jeg kan tilsige, at vi fra arbejdsministeriets side skal gøre, hvad vi kan for hurtigt at besvare de spørgsmål og belyse de problemer, man fra udvalgets side måtte nære ønske om at vi fordyber os i.

Jeg skal kun besvare et enkelt konkret spørgsmål. Hr. Erling Dinesen spurgte, om staten havde økonomiske forpligtelser over for de kommunale tilsynsmænd, når nu det fra Estrups tid stammende kommunale maskintilsyn nedlægges. Jeg kan svare, at der ikke er sådanne økonomiske forpligtelser, der står tilbage.

Hr. Valbak erindrede om, at under behandlingen af denne lovgivning for et par år siden blev der givet til kende fra folketingets side, at man gerne så, at arbejderbeskyttelsesloven blev gjort til genstand for en mere gennemgribende behandling, bl. a. med det sigte at få udskilt af loven, hvad der måske mere hensigtsmæssigt kunne være administrative bestemmelser. Det var en opfordring, jeg var meget glad for. Der gælder jo en regel om, at hvad der én gang er blevet lovstof, ikke ret let kan nedgrades til at blive administrative bestemmelser. Det går naturligvis lettere, når det er lovgivningsmagten selv, der opfordrer dertil. Arbejdet er sat i gang, men opgaven er ifølge sin natur meget omfattende og tidkrævende, og derfor må jeg bedrøve med, at en meget snarlig venden tilbage med en omfattende reform på dette område kan jeg ikke stille i udsigt. Der arbejdes med tingene, men det gør det altså ikke overflødigt, at vi indimellem tager vigtige landvindinger op, som det sker i forbindelse med det lovforslag, der nu er til behandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til det udvalg, som tinget har besluttet at nedsætte angående den foregående sag på dagsordenen, nemlig forslag til lov om arbejderbeskyttelse i Grønland. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning angående ændring af arbejderbeskyttelseslovgivningen. (Forbud mod arbejde i tre skift [af Kjær Rasmussen og Sigsgaard].

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. XIV) findes i tillæg A. sp. 2321, fremsættelsen i tidenden sp. 2401).

Formanden: Sammen med denne sag foretages de under punkterne 5 og 6 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning angående indførelse af 7 uger ferie pr. år for personer, som udfører fornødent arbejde ved virksomhed af almennyttig karakter i tre skift [af Kjær Rasmussen og Sigsgaard].

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. XV) findes i tillæg A. sp. 2323, fremsættelsen i tidenden sp. 2403).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om ferie. (Forlængelse af ferien og forhøjelse af feriegodtgørelsen for visse grupper) [af Kjær Rasmussen og Sigsgaard].

(Lovforslaget (nr. 112) findes i tillæg A. sp. 2313, fremsættelsen i tidenden sp. 2400).

Forslagene sattes til forhandling.

Arbejdsministeren (Lauge Dahlggaard): De af repræsentanter for VS fremsatte forslag går ud på, at tinget skal opfordre mig til at fremsætte forslag til ændring af arbejderbeskyttelseslovene, således at skifteholdsarbejde kun må udføres i to skift, idet dog arbejdsministeren kan tillade treholdsskift, når det drejer sig om fornødent arbejde ved virksomheder af almennyttig karakter. I det tilfælde, hvor tilladelse bliver givet til at udføre arbejde i tre skift, skal der lovsikres de pågældende 7 ugers ferie årlig. Endvidere foreslås særligt forlænget ferie for løntagere under 18 år og for løntagere med arbejde, hvortil der knytter sig risiko eller sundhedsfare.

Forslagsstillerne tager udgangspunkt i den af socialforskningsinstituttet udarbejdede undersøgelse, der hedder „Treskiftsarbejde — en socialmedicinsk undersøgelse“,

og forslagsstillerne drager af redegørelsen den slutning, at treskiftsarbejde bør forbydes i arbejderbeskyttelseslovgivningen. En sådan slutning kunne måske være nærliggende. Forslagsstillerne er imidlertid selv opmærksom på, at skifteholdsarbejde ikke kan undgås i den offentlige sektor. Hospitalsvæsen, politi, brandvæsen, transport, kraftforsyning og mange andre funktioner må holdes i gang døgnet rundt, for at samfundet kan fungere. I den private sektor gør dels i visse tilfælde tekniske hensyn sig gældende, dels hensyn til en hensigtsmæssig udnyttelse af kostbare investeringer, hvilket der også samfundsmæssigt må tages hensyn til. Disse hensyn gør sig gældende og kan begrunde skifteholdsarbejde. Efter undersøgelsens oplysninger om skifteholdsarbejdets omfang ser det ud til, at problemet er størst inden for den offentlige sektor, idet der på opgørelsens tidspunkt var 59.000 personer, der havde skifteholdsarbejde i offentlig tjeneste, medens kun 37.000 havde det i den private industri.

Spørgsmålet om generelt forbud mod natarbejde var senest genstand for overvejelser i forbindelse med revisionen af arbejderbeskyttelseslovgivningen i folketingsssamlingen 1953-54. I det folketingsudvalg, der beskæftigede sig med spørgsmålet, var det opfattelsen, at der ikke var behov for ad lovgivningens vej at regulere arbejdstiden om hverdagen for voksne arbejdere, således at man principielt forbød natarbejde. Man lagde i den forbindelse vægt på, at de ved kollokative overenskomster fastlagte forhøjede betalinger for natarbejde i almindelighed ville være en tilstrækkelig bremse på natarbejde i unødvendigt omfang. Det udvalg, der var nedsat i sin tid, fandt endvidere, at da spørgsmålet om en nedsættelse af arbejdstiden i virksomheder med kontinuerlig drift løses ad overenskomstmæssig vej, ville det ikke være nødvendigt for lovgivningen at beskæftige sig med spørgsmålet, og man lagde vægt på, at der ikke i øvrigt i lovgivningen er indeholdt bestemmelser om varigheden af voksne arbejderes arbejdstid. I overensstemmelse hermed har spørgsmålet om skifteholdsarbejde ikke været anset for et lovgivningsanliggende ud over, hvad der følger af bestemmelserne om daglig hviletid i arbejderbeskyttelseslovens § 31.